

Kvinner til topps i norsk landbruk

Innlegg på kvinnekonferansen Kvinnebønder og bondekvinner - Kathrine Kleveland 11.03.13

Takk for invitasjonen til en spennende dag rundt et viktig tema!

Først vil jeg komme med tre fakta:

- 1. Kvinner utgjør flertall av verdens bønder**
- 2. Generell likestilling internasjonalt vil øke verdens matproduksjon i følge FAO**
- 3. Matprodusent – verdens viktigste yrke**

Så vil jeg fortsette med å si:

Når det gjelder likestilling i landbruket er det gjort en svært god jobb de siste 10 årene. Jeg er glad for Ansgar Gabrielsen vedtak om kvoteringen jeg.

Landbruket fylte tidlig kravet om minst 40% av begge kjønn i våre styrer. Det er bra! I 2003 var det 17% kvinner og i 2010 var det økt til 43% (nå er det gått litt ned)

Men vi er ikke helt i mål.

Posisjonene på ”toppen” er fortsatt forbeholdt menn på samme måte som det var for 10 år siden.

For 2011 og 2012 viser statistikk fra Norsk Landbrukssamvirke at det blant de 22 foretakene som omfattes av samvirkeloven, kun var 1 kvinnelig styreleder. I dag er det ingen så vidt jeg vet ingen.

Derimot vet dere at i faglagene er det 50-50 med Merete Furuberg som leder i Småbrukarlaget og Nils Bjørke i Bondelaget.

I industrien er Viken og Tine eksempler der de har kvinnelige toppleder.

Dette må både kvinner og menn til å ta dette på alvor. Vi er alle tjent med å være likestilte - **helt til topps i norsk landbruk!**

Hvorfor er det da ikke slik?

- Og er det slik at alle de mannlige styrelederne i Landbrukssamvirke er så fantastisk gode år etter år at det ikke er kvinner som kunne gjort jobben like godt?

Selv om landbruket har hatt egne Ta grep-kurs så når vi ikke til topps

- Fortsatt spør de oss damer hvordan vi får det til å gå med familien? Spør de gutta om det på samme måte? Nei!!
- I egen organisasjon Bygdekvinnelaget er vi opptatt av rekruttering av kvinner, velferdsordninger og lønnsomhet
- Det kan ikke være slik at vi advarer unge jenter mot å bli bønder fordi det er dårlig betalt
-

Jeg vil komme med noen påstander, og vil begrunne, forklare, forsvare og utfordre dere rundt dem:

1. Kvinnene forsvant fra norsk landbruk for 25 år siden

- Jenter ønsket i større grad å ta egen utdanning
- Familiebruket hadde ikke plass til to arbeidsplasser
- Seinere kom samdriftsmodeller som ytterligere sendte flere kvinner enn menn vekk fra aktiv gårdsdrift

2. Kvinner er ikke så teknisk interessert i et mekanisert landbruk

Arnar sa det fint i dag, fokus er flytta fra biologi til teknologi. Vi har et gjennom-mekanisert landbruk. Ikke alle jenter synes det er det store.

Hvor mange kvinnelig kornbønder kjenner dere med stjerner i øya over bedre og større utstyr?

Eller stemmer det at kvinner i større grad velger landbruksdrift med dyr, grønnsaker og Inn på tunet-næringer?

Norge har som land velferdsgoder, forholdsvis like lønninger for ulike typer arbeid, og mens unge jenter i andre land velger tekniske utdanning ut i fra mulighet for god inntekt, kan norske kvinner velge annerledes.

Norge er blant de landene der færreste kvinner velger tekniske yrker for å få godt betalte yrker.

Gjør det noe at vi det så godt at vi velger etter interesse og ikke etter lommeboka?

Dermed får vi færre kvinnelige bønder å velge mellom til styrer og lederjobber.

Og hadde det ikke vært for odelsloven som jeg er opptatt av å bevare som et kvinnepolitisk verktøy er jeg overbevist om at det hadde vært enda færre

Odelsloven viktig i likestillingsperspektiv

3. Er ikke kvinner like glad i strategi og marginer?

Er kvinner like interessert i å ta strategiske valg for en bedrift og ha fokus på marginer og ører å gjøre?

Klarer vi å synliggjøre at en lederjobb faktisk har med arbeidsplasser og mennesker å gjøre?

Hatt vi hatt for ensidig fokus på den maskuline siden av driften i stedet for at det også handler om å begeistre og å få mennesker til å samhandle!

Landbruket har allikevel som jeg sa vært gode til å få til 40% styredeltagelse av kvinner men det har ikke kommet av seg selv, for:

4. Mange valgkomiteene får fortsatt flest forslag på menn

Flere valgkomiteer opplever å får nesten bare forslag på menn. Vel er det færre kvinner å velge mellom, men de er der!!

Og det handler allikevel ikke om å gå på akkord med dyktighet

- Dette gjelder jo ikke bare landbruket, **men er akkurat likt for f.eks politiet** slik likestillingsombudet i flere sammenhenger har fremhevet.
- Det søker 700 jenter og 100 gutter til Teaterhøyskolen hvert år. Allikevel kommer det inn 4 gutter og 4 jenter hvert år

For å få mangfold og likestilling kan vi ikke tenke matematisk

På 8. mars var avisa Nationen kun skrevet av kvinner, om kvinner og med kvinner.. Gjennomført.

Redaktør Mari Velsand sier: Ofte kommer det opp navn på menn først på møter, da spør jeg, er det ingen kvinner vi kan spørre, og ofte er det det!!

Det gjør vi da heller ikke ved stortingsvalg
Finmark trenger f.eks forholdsvis færre stemmer pr representant

Ulike livsformer skal bli hørt - det gjelder også kjønnI styrene trenger vi også ulik kompetanse og mangfold

Ulike erfaringer er viktig å trekke inn helt inn i et styrerom. Men hvorfor finner vi ikke flere kvinner i toppen når det er 40% i styrene.

Loven krever ingen ting om styreledere, og det tror jeg ikke vil være riktig

5. Har ikke kvinnene lyst?

Jeg tror en av grunnene er at kvinnene ikke har lyst nok!

Å være på toppen er hardt arbeid
Jeg tror mange kvinner faktisk ikke ønsker å bruke så mye tid på jobb

I ei tid der avisene skriver om tidsklemma, som for øvrig ikke er noe nytt, handler det om kvinnene virkelig gidder å jobbe så mye og ofre så mye i forholds til familie som menn?

Er kvinnene ikke engasjerte nok til, med stor nok evne til å ensrette seg mot en lederjobb?

6. Blir ikke kvinner oppfordret nok og trodd nok på?

Sylvia Brustad har fortalt at hun kom såpass langt fordi noen trodde på henne.

Hun ble minister som 29-åring, fikk tidlig stort ansvar i Ap. Noen trodde på henne og ga henne muligheter

7. Mangler kvinner de riktige nettverkene?

Om det er positivt eller negativt kan diskuteres, men har ikke mange nok kvinner bygget gode nok nettverk?

Alt som har verdi har en pris, det koster å være leder, da må du ha noen som vil stå sammen med deg uansett og støtte deg.

Om vi tror at vettet er noenlunde likt fordelt bør vi få både lik, lønn, like muligheter og like mange topplederjobber - også i Landbruket

Målet på lengre sikt å motivere noen av dere til å bli talspersoner for landbruket gjennom både faglag og organisasjoner

Flere må større å ta skrittet - helt til topps!

Mitt mål er derfor å motivere og inspirere jenter og kvinner til økt innsats, i styrer, i egen virksomhet, på arbeidsplassen og i det offentlige rom - fordi det fortsatt trengs tydelige kvinnestemmer.

Jeg mener vi skal og kan bidra og vi skal ønske oss makt!
fordi vi skal påvirke BÅDE egen hverdag og samfunnet vårt!

Jeg var i samtale om feminisme på Folkemuseet på Bygdøy i går i forbindelse med et utstilling om Stemmerettsjubileet.

Der var Gro Harlem Brundtlands stresskoffert sko og jakke utstilt side om side med et maleri av Camilla Collett.

Gro var ei dame som hadde makt og turde å bruke den

Flere kvinner må ønske seg makt, for det er i makta muligheter til endringer ligger!!

Feminisme handler for meg om like rettigheter

I 1917 sa Katti Anker Møller: Kvinner er ikke likeverdige før de tjener sine egne penger

Kvinner rett til egen inntekt har vi oppnådd, men fremdeles tjener menn gjennomsnittlig mye mer enn kvinner

Nå er vi på Seilet og jeg vil avslutte med å bruke det som bilde:

Som leder må du:

1. Ha lyst til å seile
2. Sette deg mål for hvor du skal
3. Klare å fange nok energi rundt deg til å komme framover
4. Du må stille inn seilet riktig
5. Sikre deg lojale støttespillere, som støtter deg også i tunge dager
6. Godta at det til tider koster mer enn det smaker
7. Like at det blåser på toppen, og takle orkan og storm
8. Ha lyst til å være leder, ellers blir du avslørt
9. Ta ned seilet, og bytte når det er nødvendig, selv om det koster de rundt deg noe
10. Du må ønske deg makt, fordi makt må til for å få innflytelse!!

Lykke til, vi kvinner må støtte hverandre!